

مقاله اصلی

بررسی هیپوگنادیسم در بیماران مبتلا به تالاسمی ماژور

دکتر رضا رجبیان^۱، دکتر رباب ابوترابی^۲، دکتر شکوفه بنکداران^۳، دکتر زهرا بدیعی^۴،
دکتر محمد خواجه دلویی^۵

تاریخ دریافت: ۸۴/۳/۱۱ - تاریخ پذیرش: ۸۴/۱/۲۴

خلاصه

مقدمه: گرچه درمان های جدید باعث طولانی شدن عمر و بهبود کیفیت زندگی بیماران مبتلا به تالاسمی شده است ولی هنوز مشکلات زیادی از جمله عوارض اندوکراین و به خصوص هیپوگنادیسم در این بیماران شایع است که به علت رسوب آهن در سلولهای گنادتروپ هیپوفیز ذکر گردیده است. هدف از این مطالعه بررسی شیوع و شناسایی عوامل دخیل در ایجاد هیپوگنادیسم در بیماران مبتلا به تالاسمی ماژور می باشد.

روش کار: در این مطالعه توصیفی ۴۷ بیمار تالاسمی ماژور با سن بالاتر از ۱۴ سال که در سال ۱۳۸۳ به بیمارستان دکتر شیخ مراجعه کرده بودند مورد مطالعه قرار گرفتند، جهت بررسی هیپوگنادیسم. میزان FSH, LH و استرادیول در زنان و در مردان میزان تستوسترون اندازه گیری و رابطه آنها با متغیرهایی شامل شروع و طول مدت دریافت ترانسفوزیون خون و طول مدت و دوز دسفرال دریافتی، سطح فریتین و یافته های بالینی مربوط بررسی گردید. مشخصات فردی، نتایج آزمایشگاهی در پرسشنامه ای ثبت گردید. اطلاعات جمع آوری شده با استفاده از آمار توصیفی و آزمونهای تی و من ویتنی پردازش شد.

نتایج: میانگین وزن این بیماران $42/5 \pm 8/4$ کیلوگرم و میانگین قدی این بیماران $10/2 \pm 15/1$ سانتیمتر بود. فراوانی کوتاهی قد و کم وزنی $68/1\%$ و فراوانی هیپوگنادیسم در این بیماران $63/8\%$ بود. شیوع هیپوگنادیسم هیپوگنادوتروفیک در جنس مذکر بیشتر بود ($p=0/025$) اما رابطه معنی داری بین هیپوگنادیسم با طول مدت ترانسفوزیون خون، زمان شروع و دوزدسفرال دریافتی و سطح فریتین وجود نداشت.

نتیجه گیری: عوارض اندوکراین بیماری تالاسمی متفاوت می باشد و با توجه به یافته های فوق به نظر می رسد عوامل دیگری غیر از افزایش تجمع آهن در ایجاد عارضه هیپوگنادیسم دخیل داشته باشد.

واژه های کلیدی: تالاسمی ماژور، هیپوگنادیسم، عوارض آندوکراین

مقدمه

شناسایی این عوارض و عوامل خطر و همچنین بررسی عوامل پیشگیری کننده و روش های درمان این عوارض ضروری می باشد. این مطالعه با هدف بررسی فراوانی نسبی هیپوگنادیسم در بیماران تالاسمی ماژور در بیماران بالاتر از ۱۴ سال و عوامل موثر در ایجاد این عارضه انجام شده است.

تالاسمی ماژور از شایعترین هموگلوبینوپاتیها به شمار می آید. با ترانسفوزیونهای مکرر خون و استفاده از داروهای جذب کننده آهن طول عمر این بیماران فراتر رفته و امید به زندگی بیشتر شده است. عوارض مختلف ناشی از افزایش تجمع آهن در بدن سلامت این بیماران را تهدید می کند (۱).

۱،۲،۳ - استاد بیماریهای غدد و متابولیسم

۴ - استادیار بیماریهای هماتولوژی اطفال

۵ - استادیار پزشکی اجتماعی